

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca, ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 15.

V Ljubljani, 1. avgusta 1885. l.

XXV. leto.

P o č i t n i c e !

Kakor si počivajoči popotnik ogleda, na kak strm hrib dospevši, svojo težko premagano pot, — istotako spominjamo se in zrémó i mi koncem šolskega leta na trud, kojega smo imeli mej šolskim letom. A potnik se ne vrne, ampak hití dalje, da kaj novega vidi, da se kaj koristnega naučí. Tudi mi učitelji ne smemo popolno prenehati v tem zaželjenem času — v počitnicah. Sad in uspehi, koje smo imeli pri slovesu od svoje mladine, naj nas vzpodbujajo, naj nas naganjajo k vztrajnemu delu na pedagogičnem polji. Res je, da smo utrujeni, da potrebujemo počitka, kakor težak, koji se vrača zvečera proti svojemu dómu; a vender roke križema držati in ta zlati čas prespati ne smemo, kajti minul nam bode itak bliskoma. Kaj li začeti? Evo kratek načrt!

Začetkom šolskega leta (kakor vam znano) ni za učitelja večjega veselja, nego če ima vse svoje uradne spise v lepem redu. Zaklicati ti moram: Urédi si jih precej po sklepu šole!

Ko si to storil, zapusti sive stene svojega bivališča in idi k materi naravi — k vzgledni učiteljici in opazuj, kako ona deluje pri svojem pôslu, in lahko se bodeš tudi ti ravnal po njej pri vzgoji svoje nežne mladine.

Ozri se v tem času po kraji, v katerem bivaš, preiskuj ga, morebiti najdeš kaj posebnega, kajti tvoje okó več vidi, nego ono priprostega človeka. Tudi svoj okraj si moraš natanko ogledati, da bodeš lahko v prihodnjem letu občudoval krasote svoje domovine in nje sosednih deželá.

Kako živ bode pozneje v šoli tvoj jezik, kaka paznost od strani učencev, ko jim bodeš razvijal genetičnim potom slike avstrijskih deželá, ko jim bodeš pravil, kako se to ali ono prideluje, kar si sam videl. A ne samó v zemljepisnem — in prirodoslovnem, ampak tudi v različnih družih ozirih razširil se bode tvoj vednostni krog.

Vem pa, dragi tovariši, da niste vsi čilih in zdravih nog. Vem tudi, da ste nekateri na svojo rodbino navezani. Vi pa posezite po branji, posebno po pedagogičnem. Slovstvo je neusahljivo. Gotovo je še veliko tacega, česar niste brali. Obrnite se do učiteljskih knjižnic — tù vam je veliko gradiva nakupičenega.

V počitnicah se tudi lahko pobrinite za gospodarske zadeve. Uredite si vrtove, ako jih imate; opazujte, kako si je to ali ono drevo, katero ste na nóvo vsadili ali cepili, opomoglo; kaj vam to ali ono zelišče obeta. Zapazite nepovoljni uspeh, pomagajte!

Pri vsem tem pa, dragi, ne pozabi na družbo. Če hočeš svojo deco za družbo odgojiti, moraš sam družaben bití. Ne bodo ti mogli oponositi, da si posebnež, — egoist. A pri tem bodi izbirčen. Poišči si inteligentne družbe, ali vsaj naobraženih mož kmet-

skega stanu, kajti ti spadaš mej bolji stan — če užé ne po plači, pa vsaj po vzvišenem pôslu svojem. Prevzétnosti kazati proti národu bil bi pravi greh. Svetúj mu v kočljivih zadevah, — na kratko: ti mu bodi vse! Pajdašiti ali celó bratiti se ž njim, s tem se pač noben pravi učitelj ne strinja. Pogovoriti se ž njim o otrocih, ki hodijo v šolo, o njihovih boleznih, navadah itd. bi nam pri vzgoji pač veliko koristilo. Dragi tovariš! Na ta način ti bode še prenašlo minul čas počitka, in utrjen na duhu in telesu stopil bodeš vnovič pred svojo ljubljeno deco.

Čitanje v ljudski šoli.

(Dalje in konec.)

Včasih ali samo izjemoma lahko učitelj užé zdaj najpridnejše učence seznaní s časopisom „Vrtec-em“ in z drugimi primernimi knjižicami za domače branje; vsikdar pa mora s tem opazno ravnati in se vselej prepričati, kako učenci to pa to čítajo in razumijo. Zato mora učencem najprvo povedati, kako naj se číta, da samo počasno, razumljivo in ponovljivo branje koristi; vselej jih mora pozneje tudi izpraševati, kaj so čítali. Tako doseže dvojni namen: prvič, da spozná, ali so si učenci prav zapomnili to, kar so čítali, in drugič, da jih vzpodbuja, da marljive berejo. V posameznih slučajih je dobro, posebno ako so učenci užé utrujeni in tedaj nepazljivi, da uganke glasno berejo in uganojejo. Tudi je dobro, da se učenci lehkeje pesnice na pamet naučé, da jih potem deklamavajo. Vender je pri tem treba previdno ravnati, da se ne trati čas in da se drugi učni predmeti ne zanemarjajo.

Posebno je treba učencem dobro razlagati one berilne vaje, katerih vsebina obravnava ljubezen do domovine in do prevzvišene cesarske hiše. Take berilne vaje naj si učenci posebno dobro zapomnijo ter naj jih prilično večkrat ponovljajo.

V višjih razredih, kjer se vse dozdej naučeno obširno ponovlja, je treba posebno gledati na to, da učenci kolikor mogoče počasno, razumno in pravilno čítajo, ter da užé po prvem čitanji berilne vaje kaj o tem povedati vedó. Pri razpravljanji takih vaj mora se gledati, da si učenci tudi drobnosti in manj važne dogodke primerno zapomnijo. Nikdar pa naj učitelj ne dopušča, da bi učenci kako berilno vajo tolmačili drugače, kakor je v resnici. Učenci morajo o vsaki stvari prave pojme imeti. Pri večjih učencih (v višjih razredih ali oddelkih) naj učitelj tirja, da užé težje berilne vaje s svojimi besedami samostalno pripovedujejo. Največ vredni in tudi najtežji so popisi iz naravoslovja, zgodovine in zemljepisja. Poučljive knjige in primerni časopisi in spisi so, se vé, tù zdaj umestni.

Ako k takim berilnim vajam učitelj uvrstí še berilne vaje o kmetijstvu in če je učitelj sam marljiv kmetovalec na svojem šolskem vrtu, ako on pridne učence tje vabi, da opazujejo njegovo delovanje in njegove uspehe, — tedaj je njegov trud dobro poplačan.

Pri tem pa učitelj ne sme pozabiti, da mora poučevati tudi druge učne predmete, katerih ne sme zanemarjati.

V ponovljivni šoli, kjer odraščena mladina v tednu samo en dan k šolskemu pouku dohaja, je najvažnejša učiteljeva naloga, da vedno pazi na to, da učenci vedno in radi domá knjige prebirajo. Zdaj je čas, da učitelj učence seznaní z dobrimi, poučnimi knjigami, z dobrimi časopisi, z družbo sv. Mohorja i. dr.

S tem je direktno vplivanje učiteljevo na odraščeno mladino nehalo, ostaja mu še indirektno delovati, da si jo ohrani v začetem početji, in to s tem naredí, da ostane v nekakem prijateljstvu ž njimi, in da jim primerne knjige in časopise posojuje.